

NETWERK DIABETESDIËTIST

<https://nvdietist.nl/informatie/netwerk-diabetesdiëtist/>

BEROEPSPROFIEL

DIABETESDIËTIST

Diëtist met specifieke deskundigheid diabetes

2026

**Netwerk
Diabetesdiëtist**

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	3
2. Het Netwerk Diabetesdiëtist	4
<i>Visie Netwerk Diabetesdiëtist</i>	4
<i>Missie Netwerk Diabetesdiëtist</i>	4
3. Ontwikkelingen	5
<i>Gevolgen van diabetes mellitus op de korte termijn</i>	5
<i>Gevolgen van diabetes mellitus op de lange termijn</i>	6
<i>Verschuiving complicaties door verbetering behandeling</i>	6
4. Kijk op voeding en diëtetiek met focus op diabetes mellitus	6
5. Positie diabetesdiëtist.....	8
<i>Zorgmodule Voeding</i>	8
6. Competenties diabetesdiëtist.....	9
<i>Paramedisch handelen</i>	10
<i>Communicatie</i>	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
<i>Samenwerking</i>	11
<i>Kennis en wetenschap</i>	11
<i>Maatschappelijk handelen</i>	12
<i>Organisatie</i>	12
<i>Professionaliteit</i>	13
<i>Borging</i>	13
7. Aanvullende specifieke kennis en vaardigheden diëtisten kindergeneeskunde	14
<i>Ad Paramedisch handelen</i>	14
<i>Ad Communicatie</i>	14
<i>Ad Samenwerking</i>	14
<i>Ad Maatschappelijk handelen</i>	15
8. Bronvermelding	15

1. Inleiding

Het beroepsprofiel diabetesdiëtist 2026 beschrijft de specifieke deskundigheid vereist aan de diëtist die patiënten (kinderen en volwassenen) begeleidt met:

- Diabetes mellitus type 1;
- Gecompliceerde diabetes mellitus type 2;
- Diabetes mellitus type 2 en co-morbiditeit;
- Diabetes mellitus type 2 in complexe omstandigheden
- Andere vormen van diabetes mellitus (bijvoorbeeld MODY).

Specialisatie is noodzakelijk om kwalitatief hoogwaardige multidisciplinair gedragen diëtetik binnen diabeteszorg te kunnen bieden.

De overige diëtistische zorg aan patiënten met diabetes mellitus betreft generieke zorg en valt onder het Beroepsprofiel Diëtist-Paramedicus 2023.

Dit beroepsprofiel is een herziening van het Beroepsprofiel Diabetesdiëtist uit 2020. Voor deze herziening is gebruik gemaakt van het [Beroepsprofiel Diëtist-Paramedicus van de Nederlandse Vereniging van Diëtisten \(NVD\) 2023](#)¹⁾ en het beroepsprofiel van het netwerk Diëtisten Nierziekten Nederland (DNN) 2025²⁾,

In dit beroepsprofiel komen de volgende onderdelen aan bod:

- Het Netwerk Diabetesdiëtist
- Competenties Diabetesdiëtist

Dit beroepsprofiel is bestemd voor diëtisten, de beroepsvereniging Nederlandse Vereniging van Diëtisten (NVD), (afdeling)management van ziekenhuizen, zelfstandige diabetescentra en diabeteszorggroepen, andere disciplines werkzaam binnen een diabetesteam of diabeteszorggroep(samenwerkingspartners), certificerings- en visitatie-instellingen, zorgverzekeraars, kwaliteitsinstituut (zoals het Zorginstituut Nederland), Nederlandse Diabetes Federatie (NDF), Diabetesfonds, de opleidingen Voeding en Diëtetik en aanbieders en ontwikkelaars van post HBO opleidingen en trainingen voor diabetesdiëtisten en voor andere belangstellenden.

In dit document wordt de diëtist met "zij" aangeduid. Uiteraard kan hiervoor ook "hij" worden gelezen. Voor "patiënt" kan ook "cliënt" worden gelezen.

Het document is bedoeld als groeidocument. Het netwerk Diabetesdiëtist draagt waar nodig zorg voor aanpassingen in de toekomst.

Netwerk Diabetesdiëtist,

Syska Walgemoet (Gelre ziekenhuizen, Apeldoorn)

Mariëlle van Veen – Lievaart (LUMC, Leiden)

Mirian Daemen (CWZ, Nijmegen)

2. Het Netwerk Diabetesdiëtist

Netwerk Diabetesdiëtist is een netwerk van de Nederlandse Vereniging van Diëtisten (NVD). In 2020 is de Stichting DNO Diabetesdiëtist verder gegaan als netwerk Diabetesdiëtist. De Stichting DNO Diabetesdiëtist werd opgericht in 1997 en is officieel opgeheven in 2024.

Visie Netwerk Diabetesdiëtist

Het Netwerk Diabetesdiëtist is het kennis- en kwaliteitscentrum van en voor diëtisten specifiek deskundig binnen de diabeteszorg. Zij is dit ook voor (generieke) diëtisten, overige diabetes hulpverleners, organisaties, opleidingen, patiëntenvereniging, zorgverzekeraars en het bedrijfsleven, werkzaam binnen of betrokken bij de diabeteszorg. Het Netwerk Diabetesdiëtist wordt als zodanig herkend en erkend. Het Netwerk Diabetesdiëtist geeft deze groepen zowel gevraagd als ongevraagd advies en wordt door hen geraadpleegd voor vragen en diensten op dit gebied. Het Netwerk Diabetesdiëtist versterkt de aandacht voor de rol van voeding, leefstijl en gedrag binnen de diabeteszorg. Het Netwerk Diabetesdiëtist draagt bij aan het waarborgen en ontwikkelen van de kwaliteit van behandelingsinterventies op het gebied van voeding, leefstijl en gedrag binnen de diabeteszorg.

Missie Netwerk Diabetesdiëtist

Het Netwerk Diabetesdiëtist:

1. faciliteert en bevordert de specifieke deskundigheid aan diabetesdiëtisten en draagt deze uit binnen de diabeteszorg, zowel nationaal als internationaal;
2. draagt bij aan en bevordert uniformiteit in evidence based diabetesvoedingsrichtlijnen en multidisciplinaire diabetesrichtlijnen, zoals deze richtlijn via onder andere de Nederlandse Diabetes Federatie (NDF) en de Federatie Medisch Specialisten (FMS) tot stand komen en welke regelmatig geëvalueerd en herzien worden. Dit omvat ook educatiematerialen en andere behandelrichtlijnen specifiek voor de diëtist;
3. draagt bij aan het waarborgen van de kwaliteit van voedings- en dieetadvisering bij diabetes mellitus ten behoeve van de diabetesdiëtist. Diabetesdiëtisten kunnen daartoe deel uit maken van kwaliteitskringen, intervisiegroepen of journalclubs, waarbinnen kennisontwikkeling en kwaliteitstoetsing plaatsvindt;
4. zorgt voor een goede herkenbaarheid en zichtbaarheid van het netwerk, middels de website, stands bij congressen, geven van scholingen/presentaties en nieuwsberichten via de NVD;
5. zorgt voor of draagt bij aan een goede positie van de diëtist binnen de patiëntenzorg en zorgpaden (binnen en buiten de organisatie);
6. draagt bij aan het bevorderen van kennis over innovatieve en technologische ontwikkelingen bij diabetesdiëtisten en de implicaties hiervan voor de diëtistische begeleiding.

Met opmerkingen [SW1]: 9/3/26 afwachten waar documenten NDF terecht komen. Aanpassen als hier een antwoord op is.

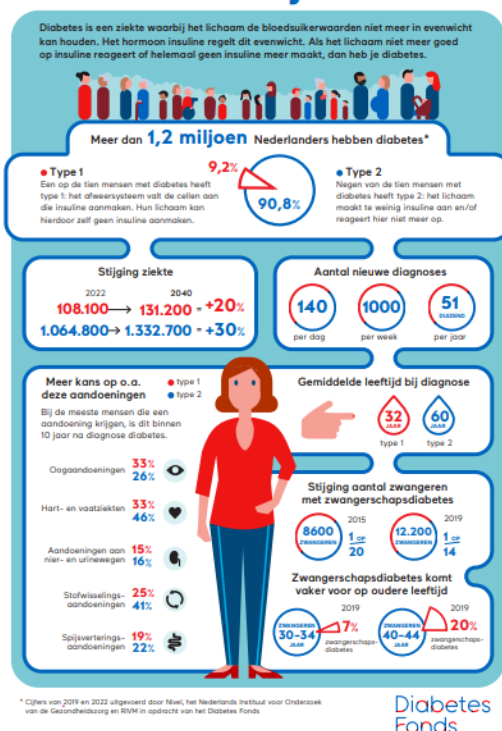
Met opmerkingen [Mv2]: Op een later moment als het kan aanvullen. Handboek kennisnetwerken NVD navragen waar het te vinden is en evt dan naar verwijzen NVD werkt nog aan een compacte netwerkversie

3. Ontwikkelingen

De prevalentie van diabetes mellitus, complicaties en co-morbiditeit (zoals kanker en diabetes mellitus) neemt toe. In totaal hadden 1,2 miljoen Nederlanders in 2022 diabetes mellitus, waarvan circa. 10% diabetes mellitus type 1.³

De verwachting is dat in 2040 1,4 miljoen Nederlanders diabetes mellitus zullen hebben.^{3,4}

Diabetes in cijfers

Gevolgen van diabetes mellitus op de korte termijn⁴

Afwijkingen in bloedglucosewaarden kunnen snel klachten veroorzaken.

Lage bloedglucosewaarden (hypoglykemie) kunnen symptomen veroorzaken zoals honger, zweten, hartkloppingen, tintelingen in de handen, wazig of dubbel zien, hoofdpijn en stemmingswisselingen. In ernstige gevallen kan een zeer lage bloedglucose zelfs leiden tot een coma.

Hoge bloedglucosewaarden (hyperglykemie) veroorzaken onder andere dorst, veel plassen, gewichtsverlies en een verhoogde kans op infecties, vooral aan de urinewegen.

Gevolgen van diabetes mellitus op de lange termijn⁴

Bij zowel diabetes mellitus type 1 als type 2 kan langdurig verhoogde bloedglucose schade veroorzaken aan zowel grote als kleine bloedvaten (macro- en microvasculaire complicaties):

- Macrovasculaire complicaties: hart- en vaatziekten zoals hartfalen, beroerte en doorbloedingsstoornissen in de benen;
- Microvasculaire complicaties: schade aan ogen (diabetische retinopathie), mogelijk leidend tot blindheid), nieren (nefropathie) en zenuwen (neuropathie, zoals gevoelsstoornissen in de voeten of gastro parese).

De mate waarin deze complicaties optreden is afhankelijk van de duur van de stijgende waarden en de kwaliteit van de bloedglucoseregulatie.

Verschuiving complicaties door verbetering behandeling

Door betere diagnostiek en behandeling zien we naast de bekende complicaties ook andere vormen van comorbiditeit of complicaties, die minder bekend zijn als complicaties van diabetes mellitus.⁴

Bij diabetes mellitus type 1 is er een verhoogde kans op alveesklierkanker en baarmoederslijmvlieskanker. Daarnaast komt bij mensen met diabetes mellitus type 1 vaker depressie, slaap- en eetstoornissen voor.⁴

Bij diabetes mellitus type 2 bestaat er een verhoogd risico op alveesklierkanker, darmkanker en borstkanker. Verder hebben mensen met diabetes mellitus type 2 een grotere kans op functionele beperkingen, leverziekten, verminderde cognitieve functies en psychische aandoeningen, waaronder dementie.⁴

De medische, maatschappelijke en vooral technologische ontwikkelingen van de afgelopen decennia hebben geleid tot grote veranderingen in de behandeling en zorgvraag van patiënten met diabetes mellitus. De focus is daarbij steeds meer gericht op zorg op maat/ persoonsgerichte zorg. De technologische ontwikkeling betreft zowel de behandeling van en de begeleiding bij diabetes mellitus, als ook de technologie om zorg op afstand goed te organiseren en in te richten met een prominente rol van digitalisering.

4. Kijk op voeding en diëtetiek met focus op diabetes mellitus

De ontwikkelingen en gevolgen van diabetes, zoals in het vorige hoofdstuk beschreven hebben ook gevolgen voor de diëtist. De diëtist heeft daardoor te maken met een toenemende, complexere en een veranderde zorgvraag en daarmee wordt de specifieke deskundigheid van de diabetesdiëtist steeds belangrijker.

Na de vierjarige HBO-opleiding is het mogelijk 'specifieke deskundigheden' te ontwikkelen, te specialiseren of het onderzoek/onderwijs in te gaan. Om de ontwikkelingen van het vakgebied te blijven volgen, investeren diëtisten in jaarlijkse (bij)scholing en onderlinge intervisie. De diabetesdiëtist heeft naast haar HBO opleiding, haar kennis over voeding en diabetes mellitus vergroot middels nascholingen zoals de post-HBO diabetes mellitus opleiding van de HAN.

Om voldoende deskundigheid op te kunnen bouwen heeft een diabetesdiëtist in opleiding enkele jaren werkervaring nodig met deze doelgroep, onder begeleiding van een ervaren collega diabetesdiëtist.

De diabetesdiëtist beschikt over aantoonbare praktijkervaring in de diëtbehandeling en/of begeleiding van patiënten met diabetes mellitus.

De diabetesdiëtist levert diëtetiek volgens de meest recente NDF Voedingsrichtlijn Diabetes⁵, de zorgstandaarden diabetes mellitus van de NDF⁶, overige relevante richtlijnen als de beweegrichtlijnen⁷ en de diëtbehandelingsrichtlijnen voor diabetes mellitus uitgegeven door BSL⁸. Bij afwijking van een richtlijn motiveert de diabetesdiëtist dit. Deze motivatie bespreekt zij met collega's bijvoorbeeld middels intervisie.

De Diabetesdiëtist levert een bijdrage aan de gezondheid, het vergroten van maatschappelijke participatie, arbeidsproductiviteit en zelfredzaamheid van de patient⁹. Zij levert gespecialiseerde diëtetiek aan patiënten met diabetes mellitus, zoals omschreven in zorgprofiel 4 van de Zorgmodule Voeding.¹⁰

Met opmerkingen [WS3]: Ivm stoppen NDF op later moment literatuurverwijzing voor de zorgstandaarden aanpassen naar de bron.

Met opmerkingen [WS4R3]: We kijken aan hoe dit ontwikkeld, dan aanpassen. NDF stopt, zorgstandaarden kun je niet meer vinden. Er komt mogelijk iets nieuws. <https://diabetesfederatie.nl/ndf-kwaliteitsagenda/ndf-zorgstandaard-diabetes>

5. Positie diabetesdiëtist

De diabetesdiëtist maakt deel uit van een diabetesteam, een diabeteszorggroep of een andere samenwerkingsverband binnen de diabeteszorg.

Ze draagt zorg voor een optimale kwaliteit van de diabetesbehandeling op het gebied van voeding, leefstijl en gedrag. Dat doet ze middels individuele begeleiding en groepsbehandeling alsmede door het ontwikkelen en bijdragen aan beleid en organisatie op dit gebied.

De diabetesdiëtist is aanspreekpunt voor de (generieke) diëtist, overige diabetes hulpverleners en/of instanties c.q. organisaties op het gebied van voeding, leefstijl en gedrag binnen de diabeteszorg.

Zorgmodule Voeding

In de zorgmodule Voeding^{9,10,11} wordt een onderscheid gemaakt in 4 verschillende profielen van zorg, binnen een stepped-care model, namelijk:

1. Uitsluitend zelfmanagement
2. Algemeen voedingsadvies
3. Individuele dieetbehandeling
4. Gespecialiseerde behandeling

De zorgmodule Voeding is functioneel omschreven zoals vereist volgens het model voor zorgstandaarden van het Coördinatieplatform Zorgstandaarden (maart 2010). Dit betekent dat de competenties behorende bij de verschillende profielen worden beschreven en niet de beoogde zorgverlener.

De diabetesdiëtist werkt op zorgprofiel 3 en 4 voor volwassenen binnen de zorgmodule Voeding. Dit kan zowel in de vorm van individuele dieetadvisering als in groepsbehandeling. De zorg voor kinderen met diabetes mellitus valt onder zorgprofiel 4. Op zorgprofiel 4 kan alleen de specifiek deskundige diabetesdiëtist behandelen. Op zorgprofiel 3 kan zowel een generieke diëtist als een diabetesdiëtist behandelen.

De diabetesdiëtist werkt persoonsgericht, waarbij de regie bij de patiënt ligt. De diabetesdiëtist, die volgens de voorgeschreven normen voldoet aan de competenties van een leefstijlcoach, kan op alle zorgprofiel-niveau 's naast de functie van diabetesdiëtist de functie van leefstijlcoach vervullen binnen de diabeteszorg.

De diabetesdiëtist:

- Adviseert op zorgprofiel 1 over educatiemateriaal, bijvoorbeeld over geschikte websites en apps op het gebied van voeding, leefstijl en gedrag bij (hoog risico op) diabetes mellitus en gedrag;
- Draagt op zorgprofiel 2 bij aan de deskundigheidsbevordering van en wordt geconsulteerd door de behandelaars;
- Draagt bij op zorgprofiel 1 en 2 aan het initiëren, ontwikkelen en evalueren van preventieve gedragsinterventies;

- Werkt op zorgprofiel 3 en 4 voor binnen de zorgmodule Voeding in de vorm van individuele dieetadvisering en groepsbehandeling, waarbij op zorgprofiel 4 zorg alleen door de specifiek deskundige Diabetesdiëtist geleverd kan worden;
- Wordt geconsulteerd door op zorgprofiel 3 werkende diëtisten;
- Draagt vanuit zorgprofiel 4 bij aan beleidsontwikkeling en onderzoek op gebied van diabeteszorg;
- Stimuleert en initieert deskundigheidsbevordering en scholing vanuit zorgprofiel 4 op het gebied van diabeteszorg of op gebied van voeding en diabetes.

Zorgprofiel 4

Indicaties voor behandeling door de diabetesdiëtist bij op zorgprofiel 4 zijn:

- Diabetes mellitus type 2: bij (suboptimale glucoseregulatie) basaal-bolus insuline therapie (MDI) of complicaties zoals gastroparese, nierfunctiestoornissen of profiel 3 in combinatie met complexe sociale- of gezinsfactoren of lage gezondheidsvaardigheden of lage voedselvaardigheden die meer zorg vragen;
- Diabetes mellitus type 1;
- Diabetes mellitus en zwangerschap: bij diabetes mellitus type 1, diabetes mellitus type 2 met glucose verlagende medicatie en bij diabetes gravidarum met glucose verlagende medicatie.
- Kinderen en diabetes mellitus;

Beleids- en organisatorische taken van de Diabetesdiëtist zorgprofiel 4 zijn:

- Ontwikkelen en bijdragen aan beleid en organisatie binnen het diabetesteam, de diabeteszorggroep of ander diabetes samenwerkingsverband en de afstemming hiervan tussen de vier zorgprofielen;
- Bevorderen van vakinhoudelijk handelen en professioneel gedrag binnen de diabeteszorg en de afstemming hiervan tussen de vier zorgprofielen;
- Initiëren of deelnemen aan onderzoek over voeding, leefstijl en gedrag bij diabetes mellitus en implementeren van nieuwe relevante inzichten en ontwikkelingen op deze gebieden en de afstemming hiervan tussen de vier zorgprofielen;
- Zorgdragen voor effectieve communicatie en interactie met patiënten, zorgverleners en andere betrokkenen, zowel binnen als buiten de zorg voor diabetes mellitus en de afstemming hiervan tussen de vier zorgprofielen;
Voorbeelden van diëtistennetwerken met wie het Netwerk Diabetesdiëtist samenwerkt zijn Kenniscentrum Diëtisten Overgewicht en Obesitas (KDOO), Diëtisten Nierziekten Nederland (DNN), Nederlandse Werkgroep Diëtisten Cardiologie (NWDC), partners als Cardiovasculair Risico Management (CVRM) en leefstijlcoaches, o.a. Beroepsvereniging Leefstijl Coaches Nederland (BLCN).

6. Competenties diabetesdiëtist

In het Beroepsprofiel diëtist-paramedicus 2023 (NVD) staat het beroep diëtist in competenties beschreven. Hieronder worden de aanvullende competenties beschreven, die specifiek vereist zijn voor de diabetesdiëtist.

Paramedisch handelen

Diëtisten zijn persoonlijk verantwoordelijk voor de uitoefening van hun beroep binnen de bevoegdheden overeenkomstig de deskundheidsomschrijving van de beroepsgroep zoals geregeld in de Wet BIG artikel 34. Diëtisten nemen hierbij de grenzen van de eigen deskundigheid en bekwaamheid in acht, zoals omschreven in het beroepsprofiel en de beroepscode (rondom gedragsregels).¹² Bij het overnemen van taken die niet primair tot de deskundigheid van de diëtist behoren, van bijvoorbeeld een internist, zorgt de diëtist zo nodig voor een individuele bekwaamheidsverklaring.

Aanvullende kennis van de diabetesdiëtist:

- Heeft kennis van en inzicht in de diverse specifieke vormen van behandeling bij diabetes mellitus en de verschillende soorten therapieën inclusief de behandelingen van de complicaties, de indicatie, contra-indicatie en wijze van toepassing en stemt haar diëtistisch handelen hierop af;
- Heeft kennis van en inzicht in de verschillende ziektebeelden die mogelijk diabetes mellitus tot gevolg hebben en de specifieke eisen die deze stellen aan de diëtetiek;
- Is competent op het gebied van gedragsverandering in relatie tot leefstijlinterventies;
- Heeft kennis van specifieke medicatie met behandelmogelijkheden en mogelijkheden tot demedicalisatie binnen de behandeling van diabetes mellitus en complicaties, en kan hierover onderbouwd adviseren aan de patiënt en het multidisciplinaire team;
- Heeft kennis van de technische hulpmiddelen die worden toegepast bij de behandeling van diabetes mellitus, zoals gebruik van insulinepompen, geavanceerde glucosemeters (FGM/CGM) en (hybride) closed loop systemen bij diabetes mellitus;
- Heeft kennis van laboratoriumwaarden in relatie tot (een verhoogd risico op) diabetes mellitus en veelvoorkomende comorbiditeiten, zoals verminderde nierfunctie, hart- en vaatziekten en coeliakie;
- Heeft kennis van de problematiek van het voortschrijden van diabetes mellitus en evt. complicaties, de gevolgen voor het leven van de patiënt, kent de verwerkingsstrategieën en kan deze adequaat begeleiden. Is in staat emotionele problemen te signaleren en te benoemen en is bekend met de verwijsmogelijkheden;
- Heeft kennis van de specifieke doelgroepen die binnen diabetes mellitus kunnen voorkomen;
- Heeft kennis van de richtlijnen en zorgstandaarden van de Nederlandse Diabetes Federatie baseert haar handelen hierop en verantwoordt, indien ze hier vanaf wijkt;
- Heeft kennis van het Beroepsprofiel Diabetesdiëtist en onderschrijft dit beroepsprofiel.

Aanvullende vaardigheden en attitude van de diabetesdiëtist:

- Is vaardig op het gebied van dieetbehandeling aan en coachen en ondersteunen (met bijv. met motivational interviewing) van de patiënt en zijn/haar naasten bij diverse vormen van diabetes mellitus en de bijbehorende behandelingen. Hierbij staan zelfmanagement, educatie en het toewerken naar eigen regie centraal, waarbij maatwerk en persoonsgerichte diabeteszorg voorop staan. Dit omvat o.a. het leren rekenen met koolhydraten, het leren werken met de insuline-koolhydraatratio (IKR) en optimaal gebruik leren maken van hulpmiddelen zoals FGM, CGM, CSII, HCL en pentherapie, evenals het adviseren over diabetesmedicatie en/of insuline bij verandering in de voedingstherapie;
- Kan een doseringsadvies over diabetesmedicatie en/of insuline geven mits zij hiervoor een bekwaamheidsverklaring heeft en er een multidisciplinair protocol is waarin staat beschreven welke aanpassingen de diabetesdiëtist mag doen;

- Kan specialistische dieetbehandeling bij diabetes verlenen, die geïndiceerd is bij complexiteit van de aandoening (en) of complexiteit van de doelgroep;
- Kan gegevens van glucosesensoren en/of insulinepompen interpreteren en op basis daarvan advies geven over het optimaliseren van de bloedglucoseregulatie.

Communicatie

Aanvullende kennis van de diabetesdiëtist:

- Heeft kennis van de educatiematerialen die ontwikkeld zijn door o.a. het netwerk diabetesdiëtist en kan deze inzetten in de behandeling.

Aanvullende vaardigheden en attitude van de diabetesdiëtist

- Kan de bruikbaarheid van educatiemateriaal voor patiënten met diabetes mellitus met verschillende culturele achtergronden, anderstaligen en laaggeletterden beoordelen en zo nodig zelf ontwikkelen, voor zover dit niet beschikbaar is.
- Kan persoonsgerichte diabeteseducatie en adviezen geven, afgestemd op de persoonlijke situatie en omstandigheden, ook bij meer complexiteit. De diëtist kan vanuit de context rondom diabetes op de juiste manier communiceren met de patiënt.

Samenwerking

De diabeteszorg is bij uitstek multidisciplinair van aard.

Aanvullende kennis van de diabetesdiëtist:

- Heeft kennis van ieders deskundigheid binnen het multidisciplinaire behandelteam en respecteert deze grenzen;
- Heeft kennis van haar rol binnen het multidisciplinaire team ten aanzien van een signalerende en adviserende taak van de diabetesbehandeling in relatie tot het dieetbehandelplan voor de patiënt;
- Heeft kennis van de sociale omgeving van de patiënt met diabetes mellitus en van diens draagkracht en draaglast, om de diëtetiek zo optimaal mogelijk uit te voeren;
- Voorziet het team van de meest recente inzichten op het gebied van diëtetiek bij diabetes mellitus.

Aanvullende vaardigheden en attitude van de diabetesdiëtist:

- Kan effectief consultatie geven aan andere zorgverleners;
- Kan optimaal communiceren en samenwerken met zowel de patiënt, de familie als met de samenwerkingspartners in en buiten de zorginstelling en/of zorggroep;
- Kan goed functioneren binnen een multidisciplinair team;
- Kent haar grenzen en vraagt zonodig consultatie van andere zorgprofessionals;
- Vervult haar rol als regisseur van de diëtetiek;
- Levert een actieve bijdrage aan multidisciplinair overleg (MDO), (multidisciplinaire) intervisie en werkgroepen;
- Brengt voor iedere individuele patiënt de risico's, mogelijkheden, wensen en behoeften op voedings- en leefstijlgebied in kaart en bespreekt deze met andere medebehandelaars, om zo tot een gezamenlijke risicoanalyse en behandeling te komen. Positieve gezondheid en persoonsgerichte zorg zijn hierbij het uitgangspunt.

Kennis en wetenschap

Aanvullende kennis van de diabetesdiëtist:

- Heeft kennis van de actuele ontwikkelingen met betrekking tot diabetes mellitus en therapieën en de eventuele gevolgen hiervan voor de dieetbehandeling van de patiënt;
- Heeft kennis van nieuwe (technologische)ontwikkelingen binnen de behandeling van diabetes mellitus en de daarbij toegepaste medicatie of de-medicalisering.

Aanvullende vaardigheden en attitude van de diabetesdiëtist:

- Is in staat om een bijdrage te leveren aan behandelingsrichtlijnen die van toepassing zijn op de dieetbehandeling bij diabetes;
- Is in staat relevante onderzoeksvragen te formuleren op basis van ontwikkelingen binnen de diabeteszorg;
- Is bereid en in staat te participeren in en studenten te begeleiden bij onderzoek op het gebied van diëtetiek en diabetes en de resultaten te delen met het Netwerk Diabetesdiëtist als ook overige geïnteresseerden binnen de diabeteszorg;
- Is in staat een bijdrage te leveren aan onderzoek naar de kwaliteit van het vakinhoudelijk handelen;
- Levert een bijdrage aan ontwikkeling, implementatie en evaluatie van kwaliteitsindicatoren diabetes;¹³
- Brengt eigen ervaringen in een kwaliteitsproject (kwaliteitskring) in en draagt zo bij aan de kennisontwikkeling op het gebied van voeding, leefstijl en gedrag bij diabetes mellitus.

Maatschappelijk handelen**Aanvullende kennis van de diabetesdiëtist:**

- Is zich bewust van de maatschappelijke, sociale, financiële en relationele gevolgen van het hebben van diabetes mellitus en de invloed van deze factoren op de diëtistische behandeling.

Aanvullende vaardigheden en attitude van de diabetesdiëtist:

- Neemt deel aan het maatschappelijk debat op het gebied van voeding, leefstijl en diabetes mellitus, bijvoorbeeld bij ontwikkelingen die vanuit de NDF/NVD geïnitieerd worden.

Organisatie**Aanvullende kennis van de diabetesdiëtist:**

- Heeft kennis van de activiteiten van de Nederlandse Diabetes Federatie (NDF) en het Netwerk Diabetesdiëtist, evenals van ontwikkelingen en veranderingen binnen de diabeteszorg in Nederland.

Aanvullende vaardigheden en attitude van de Diabetesdiëtist:

- Werkt effectief en doelmatig en draagt bij aan de afstemming binnen en tussen zorggroep (1^e lijn), diabetesteam (2^e lijn) en verpleeghuiszorg/zorginstelling (3^e lijn);
- Is eindverantwoordelijk voor de diëtetiek aan de patiënt met diabetes mellitus die verblijft in een zorginstelling, waarbij zowel de 1^e, 2^e of 3^e lijns (diabetes)diëtist ondersteuning kan bieden in de uitvoering hiervan;

Met opmerkingen [WS5]: Literatuur nummer 13, ivm wijzigingen bij NDF aanzien hoe hiermee om te gaan. Komt dit dan nog terug??

<https://zorgstandaarddiabetes.nl/type-1/>

En dan doorklikken op DM1 volwassenen en kwaliteit.

- Kan aantoonbaar werken aan kwaliteit waarbij de continuïteit van zorg is vastgesteld. De kwaliteitsnormen en kwaliteitsindicaties zijn vastgelegd in de diverse protocollen en/of richtlijnen m.b.t. diabetes mellitus, opgesteld a.d.v. de NDF-zorgstandaarden en richtlijnen;
- Profileert zich binnen en buiten de organisatie als deskundige op het gebied van voeding en diabetes mellitus;
- Draagt actief bij aan de activiteiten van het Netwerk Diabetesdiëtist.

Met opmerkingen [SW6]: Ook hier worden de zorgstandaarden genoemd van de NDF. Zn aanpassen als we weten hoe het verder gaat.

Professionaliteit

Aanvullende kennis van de diabetesdiëtist:

- Draagt zorg voor een bekwaamheidsverklaring bij advies ten aanzien van medicatie in relatie tot voeding en diabetes mellitus;^{14,15}
- Kent de richtlijnen op het gebied van diabetes mellitus, zowel van de NDF, als ook dieetbehandelingsrichtlijnen, als de protocollen binnen de zorginstelling of zorggroep;
- Is op de hoogte van de kwaliteitsinstrumenten die in de werkomgeving worden ingezet, zoals visitatiestellingen in 1^e, 2^e en 3^e lijn gezondheidszorg, als ook onafhankelijke gevalideerde patiënttevredenheidstoetsingen. Is op de hoogte van de kwaliteitsindicatoren op diabetesgebied.

Aanvullende vaardigheden en attitude van de diabetesdiëtist:

- Levert een bijdrage aan transparantie door het aanleveren van gegevens voor kwaliteitsindicatoren en financiering;
- Levert een bijdrage aan het ontwikkelen van kwaliteitsindicatoren op het gebied van voeding en diabetes mellitus;¹³
- Denkt overstijgend over het primaire zorgproces en werkt op proactieve wijze mee aan verbeteren van de kwaliteit van zorg;
- Houdt ontwikkelingen bij op het gebied van diabetes mellitus;
- Kan scholing, training en coaching geven aan collega diëtisten en andere disciplines, zowel binnen de eigen zorginstelling of zorggroep, als in andere organisaties zoals thuiszorg, verpleeghuizen en scholingsinstituten, binnen bedrijven en op congressen en symposia, zowel op nationaal als op internationaal niveau;
- Is in staat de kwaliteit van de diëtistische diabeteszorg te evalueren op groepsniveau en verbetertrajecten te initiëren;
- Kan vakinhoudelijke bijeenkomsten en werkgroepen binnen en buiten de eigen organisatie leiden en ondersteunen.

Borging

De diabetesdiëtist houdt zich aan de Beroepscode Diëtist van de NVD.¹²
 De diabetesdiëtist staat ingeschreven in het Kwaliteitsregister Paramedici.¹⁶ Voor beginnende diëtisten is dit de initiële registratie. Herregistratie vindt iedere 5 jaar plaats. Kwaliteitscriteria voor de diabetesdiëtist zijn in ontwikkeling.
<https://nvdiëtist.nl/informatie/netwerk-diabetesdiëtist/>

7. Aanvullende specifieke kennis en vaardigheden diabetesdiëtisten kindergeneeskunde

Kijk op voeding en kindardiëtetiek met focus op diabetes

De diëtist kindergeneeskunde heeft aantoonbare praktijkervaring bij de dieetbehandeling van kinderen.

De diëtist kindergeneeskunde ziet kinderen met diabetes in de leeftijd van 0 tot 21 jaar. De diabetes mellitus is de primaire aandoening soms in combinatie met andere ziektebeelden.

Ad Paramedisch handelen

Aanvullende kennis van de diabetesdiëtist kindergeneeskunde:

- Heeft kennis van en inzicht in de specifieke eisen die gesteld worden aan de dieetbehandeling van kinderen en adolescenten (0-21 jaar) met diabetes mellitus;
- Heeft kennis van de invloed van diabetes mellitus op de groei en ontwikkeling van kinderen;
- Heeft kennis van laboratoriumwaarden in relatie tot de leeftijd en tot de (risico op) diabetesbehandeling en andere ziekten. Kan deze laboratoriumwaarden interpreteren en de diëtistische zorg daarop afstemmen;
- Heeft kennis van de ontwikkeling van een kind/adolescent op zowel lichamelijk als het ontwikkelingsniveau.

Aanvullende vaardigheden en attitude van de diabetesdiëtist kindergeneeskunde:

- Kan de relatie tussen ziektebeeld en groei en ontwikkeling toelichten en prioriteiten stellen in de behandeling naar ouders en multidisciplinair team.

Ad Communicatie

Aanvullende kennis van de diabetesdiëtist kindergeneeskunde:

- Heeft kennis van de rechten van kinderen/tieners, adolescenten en ouders wat betreft informatie en beslissingsbevoegdheid in de verschillende leeftijdsfasen (WGBO).

Aanvullende vaardigheden en attitude van de diabetesdiëtist kindergeneeskunde:

- Kan een klimaat scheppen waar kind en ouders/verzorgers zich op hun gemak voelen.

Ad Samenwerking

Aanvullende vaardigheden en attitude van de diabetesdiëtist kindergeneeskunde:

- Communiceert en werkt samen met zowel het kind, de ouders/verzorgers als met de samenwerkingspartners in en buiten de zorginstelling, bijv. kinderdagverblijf, opvang en school.

Ad Maatschappelijk handelen

Aanvullende kennis van de diabetesdiëtist kindergeneeskunde:

- Is zich bewust van de maatschappelijke consequenties, mogelijke problemen op sociaal emotioneel gebied, de verschillende levensfasen en relationele gevolgen van het hebben van diabetes mellitus op jonge leeftijd en de invloed van deze factoren op latere leeftijd.

8. Bronvermelding

1. Nederlandse Vereniging van Diëtisten (NVD, 2023). Beroepsprofiel diëtistparamedicus 2023. <https://nvdietist.nl/informatie/beroepsprofiel/>
2. Diëtisten Nierziekten Nederland (DNN, 2025). *Beroepsprofiel diëtist nierziekten*. <https://dietistennierziekten.nl/professional>
3. Diabetes in cijfers <https://www.diabetesfonds.nl/over-diabetes/wat-is-diabetes/diabetes-in-cijfers>
4. Volksgezondheid en Zorg. <https://www.vzinfo.nl/>
5. NDF Voedingsrichtlijn bij diabetes. <https://diabetesfederatie.nl/ndf-toolkit-persoonsgerichte-diabeteszorg/persoonsgerichte-voedingszorg>
6. Zorgstandaard Diabetes NDF (Nederlandse Diabetesfederatie) <https://zorgstandaarddiabetes.nl/>
7. Nederlands Instituut voor Sport en Beweging (NISB) norm gezond bewegen 2017 <https://www.gezondheidsraad.nl/documenten/adviezen/2017/08/22/beweegrichtlijnen-2017>
http://www.nisb.nl/weten/feiten_cijfers_trends-ontwikkelingen/effecten-van-bewegen.html
8. Dieetbehandelingsrichtlijnen diabetes van uitgeverij BSL (alleen voor abonnees) <https://www.dieetbehandelingsrichtlijnen.nl>
9. Nederlandse Vereniging van Diëtisten (NVD, 2021). Een visie op de diëtetiek en de diëtist in 2030. <https://nvdietist.nl/nieuws/visie-de-dietetiek-en-de-dietist-in-2030/>
10. Nederlandse Vereniging van Diëtisten (NVD, 2012). Zorgmodule voeding. <https://nvdietist.nl/richtlijnen/zorgmodule-voeding/>
11. Artsenwijzer diëtetiek volwassenen en kinderen met diabetes. <https://nvdietist.nl/informatie/artsenwijzer-dietetiek/>
12. Nederlandse Vereniging van Diëtisten (NVD, 2024). Beroepscode. <https://nvdietist.nl/informatie/de-beroepscode-uitgelicht/>
13. Kwaliteitsindicatoren- zorgstandaarddiabetes www.zorgstandaarddiabetes.nl/type-1/volwassen/kwaliteit/dataregistratie-idicatoren/kwaliteitsindicatoren/
<http://www.zorgstandaarddiabetes.nl/wp-content/uploads/2013/04/Kwaliteitsindicatoren-volwassenen-met-diabetes-type-1-fase-2.pdf>, <http://www.zorgstandaarddiabetes.nl/wp-content/uploads/2013/04/Kwaliteitsindicatoren-volwassenen-met-diabetes-type-1-fase-3.pdf>

14. Aanpassen van voedingsgerelateerde medicatie door de diëtist.
<https://nvdietist.nl/documenten/aanpassen-van-voedingsgerelateerde-medicatie-aan-de-voedingssituatie-door-de-dietist/>
15. Handleiding medicatie afbouw bij koolhydraatbeperking.
<https://www.langerhans.com/kennis/handleiding-medicatie-afbouw-bij-koolhydraatbeperking>
16. Kwaliteitsregister Paramedici <https://www.kwaliteitsregisterparamedici.nl/>